

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v penk in zabavo.

Spisani in opisani so poslali: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 11.

V Ljubljani, dne 14. marca 1918.

Leto XXXI.

Jugoslovanska deklaracija in slov. oratar.

(Govoril na shodu v Kamniku dne 24. februarja deželni poslanec Ivan Lavrenčič.)

Predno izvajam nekatere misli, je prav, da z ozirom na neosnovana domnevanja jasno izpovem: Sem in ostanem to, kar sem bil, zvest somišljenik S. L. S. Dolžan sem to svojemu prepričanju in dolžan svojim volivcem, da sem kot poslanec pe-te, to je splošne kurije, v stranki, ki združuje vse stanovne. Odkar delujem v politiki in to je že dolgo, nisem iskal in ne bom nikdar kakršnekoli svoje koristi, marveč mi je bil, je in ostane vedno cilj blagor vroče ljubljene slovenskega naroda. Prav za to mi je tudi zelo na slogi gospodov duhovn kov, ki so ves čas toliko delali, žrtvovali in trpeli vsepovsod nesebično za dobrobit našega ljudstva, pa bodo delali združeni nedvomno s podvojenim silo v tem velikem in zgodovinskem času, ko gre, dejal bi, za življenje ali smrt našega naroda.

Če kdaj, združitve in ne ločitve sedaj so časi, da stojimo vsi kot en mož v jekleni šalangi na straži v obrambo domovine ter postavnim potom izvajamo slovenskemu in hkrati jugoslovanskemu narodu pravice, ki mu gre po božji in človeški postavi. To je pač tako izredna domoljubna dolžnost, da se ji morajo ukloniti še tako važni osebni pomisleki in naj bi bilo to še tako težko, ko gre vendar za tako velike reči, za rešitev in srečno bodočnost našega naroda. Jo li bomo dosegli?

Kakor napoči po jutranji zarji beli dan, tako, upamo, bode postal naš veliki ideal prejalislej dejanje. Hrabro kot levi se bore naši možje in mladeniči na vseh bojiščih. Koliko trpljenja in vojne grozote so že prestali v tej svetovni vojski na se-

veru in jugu! Koliko jih je izgubilo zlato prostost! Koliko ljubo zdravje in sicer zelo mnogo za vse dni svojega življenja! Pa na tisoče in tisoče jih je žrtvovalo najdražje, kar so imeli, svoje življenje za državo in cesarja, a tudi za svoje vzore. Zaupamo v pravičnost našega ljubljene vladarja, da neomajano, tolikrat preizkušeno jugoslovansko zvestobo poplača s svobodno in samostojno Jugoslavijo pod žezlom habsburškim. Ponavljam in povdarjam: pod žezlom habsburškim, kakor so se slovesno izrekli vsi naši jugoslovanski poslanci v majniški deklaraciji, kakor so se slovesno izrekle vse stranke slovenske v znani ljubljanski izjavi, kakor so to z navdušenjem in soglasno pozdravili zaupniki S. L. S. že meseca septembra in decembra, kakor to hoče in zahteva tako odločno vse slovensko ljudstvo, kar svedoči na stotine izjav s stotisočnimi podpisi zavednih Slovencev in Slovenk tudi iz zadnjih gorskih sel. Povdarjam to, ker se mora ob tolikih slovesnih in tako navdušenih izjavah stotisočev razbliniti vsaka sumnja, da išče slovenski narod svojo samostojnost kje drugje nego v dinastiji habsburški. Jugoslavija, kakor jo mi hočemo, je naravnost odmev zvestobe in ljubezni do Avstrije in hiše habsburške. To je pribil izrazito in odločno naš presvitli knez in škof v ministrstvu na Dunaju. Izjavil je, da je prav Jugoslavija, kakor jo mi hočemo, odločen ugovor zoper naklepe onih izvenavstrijskih slovanskih krogov, ki hočejo Jugoslovane odcepiti od Avstrije, zato naj ves svet ve, da mi Slovenci te naklepe od sebe odbijamo, ker hočemo ostati v avstrijski monarhiji in pod žezlom naših vladarjev iz habsburške hiše. Pa tudi za to, ker bode zadovoljni Jugoslovani najbolj močna, varna in zvesta obramba zoper sovražnike avstrijske monarhije in habsburške dinastije. V dno duše sem pa tudi prepričan, da bi presvetli knez in škof, čegar avstrijsko domoljubje

je kristalno čisto in skrajno požrtvovalno, ne bi hotel niti trenutek podpirati stranke, ki bi imela kakršnekoli protiaavstrijske ali protihabsburške težnje. In prav to, da je besedam našega presvitlega vladike toliko veljavo.

Če se pa bodo naši narodni sovražniki Jugoslaviji trdovratno protivili, ne bomo odnehali, saj tudi jutranja zarja ne prešine takoj nočne tmine; s podvojenim delom bomo zrl v svoj veliki vzor in se bodrili s pesnikom-prerokom ob Soči:

Pravica mora priti, — saj stvaril jo je Bog, — pravica mora biti — i vam, nositeljem nadlog. — A dan pač ni še blizu, — da sedete k nelačni mizi, — če vi ne, pa vaš mlajši rod! — Nebeški to veli Gospod: — Vsak mora žiti, — pravica mora priti!

Gotovo je, da bode nepristranska zgodovina proslavljala vse stanovne na slovenskem jugu, ki so v tej strašni vojski tako izborni vsiili svojo dolžnost v blagor svojemu narodu ter prav tako ali še bolj v obrambo države. Po vsej pravici pa bode stal v ospredju onj stan, ki je pokazal v tej vojski toliko življensko silo in čudovito moč osobito v prilog državi. In to je naš jugoslovanski oratar, velik na bojiščih, velik v zaledju! Nič manj kot 80 odstotkov vojnih sil se vojskuje kmetskih mož in mladeničev na raznih bojiščih, in to skoro vsi v strelskih jarkih. In doma v zaledju s koliko požrtvovalnostjo prénajajo prav redko sejani možje in mladeniči, zato največ deklata in žene ter starčki in otroci vse vojskino gorje, a se hkrati v potu svojega obraza bore z motiko in plugom za domovino. Vprašam torej, kaj bi bila naša vojska brez kmeta? In kaj bi bila naša država brez kmeta? Ko sem se tekom svetovne vojske neke odločno zavezal za obstoj kmeta, rekel mi je nekdo, da nimam srca za državo. Jaz pa pravim, da ima prav tisti največ srca za državo, ki ima srce za kmeta, ker je kmet poglavitni steber države v vojski in miru.

Seveda kmeta zato blagrujejo, ker gledajo le, kar se sveti. Vidijo samo ono, kar kmet prodaja, ne pa, kar kmet kupuje in sicer desetkrat dražje in še više. Naj skupi kmet za prodano živino in poljske pridelke še toliko, vse se mu umane, ker mora oblačiti sebe in svoje ter oskrbovati hišne potrebščine nečuvno drago. Pa naj si je kmet v vojski še toliko opomogel, poplačal svoje dolgeve in še kaj prihranil, zabredel boče po vojski v nove dolgeve, ker prazen bo hlev, poslopja razdrta, orodje razbito, polje zapuščeno. Pa tudi delavcev ne bo, ker so padli najboljši možje in je toliko krepkih mladeničev dalo svoje življenje za domovino ali pa bodo kot invalidi vsaj za težja dela vse svoje žive dni nesposobni.

Jasno torej, da pridejo po vojski za kmeta neveseli časi, ko boče moral kakor znova gospodariti. Kako naj si pomaga? Da poživi in izpopolni svojo stanovsko združitev, kar smatram za nujno potrebno. Prišlo je kmetov na stotine takom vojske iz vseh občin okraja v vseh mogočih zadevah k meni. Res, marsikaj se je doseglo, toda koliko več bi se bilo doseglo, koliko nepravil in škode zabranilo, če bi bilo za kmeta stanovsko boljše preskrbljeno. Iz skušnje v vojnem času pridobljene torej govorim, ko se kar najtopleje zavzemam za ugodno rešitev tega vprašanja, toda ne v posebni kmetijski stranki, saj je to S. L. S. sama v prvi vrsti kmetijska stranka. Kako naj se to doseže, je pač stvar razgovora in dogovora, ker je vpoštevatil zlasti tri reči: Prvič, da se vse dosedanje kmetijske zveze požive in kjer jih še ni po vseh okrajih, na novo ustanove; drugič, da so kmetijske zveze zastopane primerno svoji moči v vodstvu in načelstvu S. L. S., in tretjič, da najde kmetovalec vsak čas v S. L. S. gospodarsko in upravno pomoč in oporo. To pa ne bode prav nič v škodo drugim stanovom; ravno nasprotno: čimboljše se godi kmetu, tem lažje živi delavec, obrtnik, trgovec in drugi.

Je pa tudi dobro oskrbljen kmetovalec neodvisen in prav zato najboljša podlaga narodnopolitični samostojnosti zlasti pri nas Slovencih, ker je narodno tako veselo prebujen. Navdušenje, s katerim je sprejel še celo v zadnji gorski koči majniško deklaracijo, je pač najboljši dokaz njegove ognjevitve narodne zavesti in hkrati poroštvo boljših dni, ako se vsi stanovni z njim in medsebojno združeni zavemo svojih domoljubnih dolžnosti.

Bodimo pa složni in edini. Iz edinosti zrastejo ne samo mile, marveč tudi velike reči, z razdorom pa propadajo največje. Vendar pa bodi edinstvo med nami prijateljska in ne suženjska. Bodimo edini vselej, ko gre za potrebne stvari in za one, ki morajo biti, v dvomljivih pa naj vlada prostost, v vsem pa ljubezen, to je le zelo staro, a zlato geslo velikega mileca sv. Avgustina. Po tem geslu bomo ostali močni in nepremagljivi v obrambi domovine, da vedno ostanejo resnične besede našega velikega pevca Gregorčiča:

Sovražni četi nikdar
ne vpogne se naš tilnik,
nikdar tej zemlji gospodar
ne bode tuj nasilnik.

Pod žezlom našega cesarja Karla I. in pod žezlom njegovih potomcev iz hiše habsburške svobodna in samostojna Jugoslavija: Živela!

„Resnica“ in mi.

Mnogim se zdi čudno, da ne pobijamo očitanih in krivičnih sumničenj, katere »Resnica« teden za tednom kupiči proti S. L. S., ki jo zaničljivo nazivlja glasilo deželnega odbora Kalanovo stranko. Zakaj se nam ne zdi vredno spuščati se z »Resnico« v kaka dolgočasna prerekanja, je veliko razlogov. Sledeči odstavki naj naše bravce o teh poučijo.

Če si kaj prebiral »Resnico«, si lahko ugotovil v njej tih-le pet stvari, ki se v vsaki številki več ali manj ponavljajo:

1. »Resnica« hoče vsem ljudem dopovedati, da smo mi sami ententariji, torej veleizdajalci. Prav isto dannadan ponavljajo najbolj zagrizeni nemški listi, ne, kakor da bi bili o tem prepričani, temveč zato, da bi s tem mogli ustaviti velikansko slovensko gibanje za svobodno Jugoslavijo in dati vladi razlog s silo in preganjanjem nastopiti proti nam. Zagrizeni vsenemci bi danes radi oživili tisto preganjanje (s solzami in krvjo pisano v zgodovini jugoslovanskega ljudstva), ki je divjalo začetkom svetovne vojske na Korškem in Štajerskem ter pred vsem v Bosni in Dalmaciji. Da to dosežejo, nas je treba štemplati kot ententarije, veleizdajalce. In »Resnica« je poleg »Štajerca« edini slovenski list, ki vsenemskim hujšakcem v tem oziru pridno pomaga. Ali naj se mi zato bodedo z njo in naj stošočkrat slovesno ponovimo, da mi hočemo krepke in močne Avstrije, ki je pa le mogoča, če dobijo vsi narodi s potoki krvi zasluženost samostojnosti: mi Jugoslovani torej svojo Jugoslavijo. Ogromna večina Slovencev stoji na tem stališču, kdor nam pa ne čuje verjeti — in to je »Resnica« — temu pa tudi v stotih ne bomo dopovedali. Ali ni torej pametno, da se ne prepiramo po nepotrebnem?

2. »Resnica« je edini slovenski list (seveda »Štajerc« ji vedno zvesto stoji ob strani), ki napada Jugoslovanski klub, našo največjo narodno inštanco, klub, kateri je prvi jugoslovansko misel dvignil tako visoko, da danes najvišji krogi v Avstriji — vsenemški hujšaki seveda ne — prihajajo do spoznanja: rešitev jugoslovanskega vprašanja poleg češkega in poljskega je rešitev Avstrije. Včasih pa vodilni krogi v Avstriji o kakem jugoslovanskem vprašanju niti vedeli niso, in reči moramo: še danes bi se nas nihče ne spomnil, razen pri rekvizicijah, ko bi se pri nas še vedno vodila politika kot v prejšnjih časih. Med vojsko so nas izželi kakor grozdje v stiskalnicah, in po vojski bi nas vrgli na gnoj. Sedaj pa: kakor je sedanjost huda in neznosna, vsaj pogled v bodočnost je svetlejši. Ali naj »Resnico« prepričujemo o tej edino pravi politiki Jugoslovanskega kluba? Klub sam s svojim delom in s svojim ugledom se bolje brani, kot bi mogel to storiti naš list. Njegov

trud v političnem, pa še veliko bolj njegov trd boj, ko nas brani z vso silo, da nas gospodarsko popolnoma ne uničijo, govor več kot vse naše besede.

3. »Resnica« nam podtika, da smo zvezani z liberalci in da smo s tem zatajili svoja katoliška načela. Da, v narodnem oziru nastopamo z njimi skupno, kajti proti nam stoje mogočni in neizprosni nasprotniki, ki so v narodnem oziru tudi tesno združeni, brez ozira na svoje svetovno prepričanje, in naše čete morajo biti strnjene v eno samo črto, imeti moramo enotno fronto, če hočemo kaj doseči. In doseči moramo, ali pa gorje premagancem! V verskih in kulturnih načelih se pa ne umaknemo niti za črtico in ne sklepamo nobenih zvez. »Resnice« o tem ne bomo ponovno prepričevali, ker nima dobre volje. Moti se pa vsakdo, če misli, da se bomo s svojimi političnimi nasprotniki zopet na ta način zmerjali in psovali, kakor smo se naučili v prejšnji politični šoli, ali kakor dela še zmerom »Resnica«. Medsebojnega zmerjanja in psovanja je naše ljudstvo sit; odločno bomo nastopili, kadar bo treba braniti svoje prepričanje, toda zmerjali svojega političnega nasprotnika ne bomo, kakor do sedaj nismo niti dr. Šusteršiča niti dr. Lampeta in njunih pristašev.

4. »Resnica« se šteje med katoliške liste in vendar moramo z žalostjo konstatirati, da najbolj svobodomiselni slovenski listi niti od daleč tako grdo in malo dostojno ne napadajo katoliških duhovnikov. O »Resnici« pa moramo resnici na ljubo to pribiti. Ali se hočemo glede tega z njo meriti in enako z enakim vračati? S ponosom rečemo in še ponavljamo: Stojimo višje.

5. Zadnji čas se »Resnica« tudi trudi, da bi prepričala svoje bravce o tem, da smo mi proti miru. Za mir so listi S. L. S. že toliko pisali, da more le še »Resnica« dvomiti o našem stališču. Ali ne vidimo vsak dan vsi, da nas Slovenci edino le kmalu sklenjeni mir more rešiti popolnega gospodarskega propada? In potem naj bodo uredniki »Slovenca« in »Domoljuba« proti miru! Ali »Resnica« res misli, da ji kdo verjame? A kar je pa res, je pa to: odločno smo pa vsi pametni ljudje (tudi Nemcev je ogromno število), ki so proti takim mirovnim pogodbam, kot se je sklenila z Rusijo. Kajti taka pogodba (g. cenzor, ne pohujšujte se, ker prav tako piše tudi n. pr. nemška »Arbeiterzeitung«); ki jo je morala podpisati popolnoma obnemogla, vojaško že razorožena država, prisiljena po nemškem meču, ki je rezal vedno globlje v rusko meso, taká mirovna pogodba hrani v sebi živo žrjavico, ki tli in iz katere mora, mora čez par desetletij let švigati nov silen plamen, hujši in groznejši od sedanjega; to je taká mirovna pogodba, ki bo izpremenila cel svet v vojaške tabore, mirovna pogodba, ki bo zopet požrla milijarde in milijarde za oboroževanje, narodi pa bodo hirali in mrlili. O žalostna bodočnost! Mi smo najbolj vneti pristaši miru, a s porazumnega miru, ki bo prinesel vsem narodom zadovoljnost in svobodo, ki bo odstranil vsak vzrok za novo prelivanje krvi, ki bo odpravil

oboroževanje in porabil te milijarde za gospodarski in kulturni napredek sedaj tako izmognanih narodov, mi smo za papežev mir, ne pa takozvani nemški mir, ki ni nič drugega kot izzivanje na novo, hujšo svetovno vojsko, kot je bila doseđanja. To vsi ljudje čutijo, zato je pa kljub sklenjenemu miru, ki smo ga tako željno pričakovali, ostalo v naših srcih kakor težka mora, silna skrb in pekoča zavest: kaj bo z ubogim človeštvom, če se bo na vseh frontah sklenil tak mir, kot se je na vzhodu? Z »Resnico« seveda se pa o teh stvareh ne bomo prerekali.

6. Najbolj praktičen razlog, zakaj se z »Resnico« ne kregamo, je pa ta, da jih je silno malo, ki jo bero in še veliko manj, ki jo upoštevajo. Bojimo se, da bi svoje brave dolgočasili, ko bi se z »Resnico« bavili. Zato je naša misel ta: če ne bo posebnih razlogov, bomo »Resnico«, glasilo deželnega odbora, pustili, da v samotni in v samoti umre.

Mir meča ali sporazum.

Dosegli smo mir z Rusijo in Rumunijo. Rusija odstopa vse svoje obmejne zahodne pokrajine, to je Poljsko, Kursko, Litvo, Estonsko, Livonsko, Finsko, Ukrajino; torej četrtino svojega evropskega ozemlja s 50 milijoni prebivalcev in 3 okraje v Kavkazu. Rumunija mora odstopiti Bolgariji celo Dobrudžo do Donave z morskim obrežjem in edinim pristaniščem Konštanca, Ogrski pa kos ozemlja ob sedmograški meji, svojo armado mora pod nemškim nadzorstvom razorožiti. Prevoz po Donavi se ji še nadalje dovoli.

Kako so sprejeli ta mir avstrijski narodi in nam sovražne države? Nikjer ni veselja v srcih izmučenih narodov, nikjer zastav in radostnih vzklikov, molče so sprejeli narodi ta mir, celo v Berlinu samem, dobro vedoč, da mir meča še nikoli ni prinesel sreče in blagoslova, ampak rodil je vedno le novo sovraštvo in trden sklep za maščevanje. Vsak poseben mir moramo presojati le s tega stališča, v koliko nas je približal splošnemu miru. In mir z Rusijo in Rumunijo? V sovražnih državah se že oglašajo državniki in kažejo na ta mir kot svarilen zgled. Henderson, voditelj angleških delavcev, je izjavil: Da se doseže sporazumen mir temeljem mednarodne pravičnosti, treba je vojsko nadaljevati in ugonobiti načelo surove sile, ki vlada v Nemčiji. Askvi, prejšnji ministrski predsednik, je govoril svojim volilcem; kazal je na razliko med govori in dejanji nemških državnikov. V govorih da ti izjavljajo, da sprejmejo načela svetega očeta in Wilsona, v njih dejanjih se pa kaže gola osvoježeljnost in pohlepnost, kar da je pokazal mir z Rusijo. Kaj naj bi pomenjala zmaga Nemčije tudi na zahodu? Je zaklinal svojim volilcem. In v srcih teh ljudi je vzplamtelo novo sovraštvo napram nam, angleška vlada je dobila pomoč od naše strani. Nove priprave za nadaljevanje vojske, morda ene najstrašnejše v svetovni zgodovini, to je edini uspeh tega miru. In zakaj? Ker človeštvo ne posluša glas pameti, glas krščanstva, glas

sv. očeta, glas narodov, ki so dali svoje življenje za brambo svoje domovine, ne pa za svoje ali tuje osvojevalne namene, kar je tako lepo zaklinal vojnim hujšakom znani katoliški nemški profesor Lamaš.

Žalibog je to le glas vpjočega v puščavi, ker moč vojnih hujšakov je brezmejna, merodajni krogi se le preradi udajajo njihovim besedam, ne slišijo glasu narodov, ki hrepene po miru, a ne po miru, ki nosi s seboj novo prelivanje krvi in začetek novih vojsk, temveč mir mednarodnega sporazuma. S kakimi željami smo spremljali pot mirovnihih delegatov v Brest Litovsk, kjer naj bi se podpisal mir v smislu samoodločbe narodov, ki izključuje vsako nasilje ter vstvari življenske pogoje za vse narode. Nič ni bilo lažjega, kakor da damo to pravico ruskim obmejnimi narodom, naj sami odločajo o svoji usodi brez tujega vpliva in pomagali bi s tem mirovnemu gibanju v sovražnih državah več kakor z vsemi razmišljanji, katerega nemškega princa posadimo na ta ali oni prestol, kje pustimo nemškega vojaka ali policaja. V dejanju pokažimo, da nam ni za osvoboditve in gospodstvo, lepih besedi so narodi čuli dovolj, gledali bi radi le še dejanja, odgovarjajoča tem besedam. Žal, da je pri miru z Rusijo in Rumunijo zmagala zopet ona struja v Nemčiji, ki želi podjarmiti cel svet, ki hoče z mečem doseči odločitev v svetovni vojski. Stvar naših državljanov bi bila, da se otresejo tega vpliva ter spregovore s svojimi nemškimi tovariši jasno in odločno besedo, da so za mir brez osvojitve in odškodnin, ne samo v besedi, ampak tudi v dejanju. Le če se vera v te mirovne pogoje naseli v naša srca, potem bodo ljudstva pripravljena na nove žrtve, če bi državnikov v sovražnih državah še v tem slučaju ne srečala pamet.

Iščimo mir ne z mečem, temveč v sporazumu narodov! Le kar rodi prijateljstvo, ostane trajno, kar rodi meč, tudi meč razdere!

Pregled po svetu.

Mirovna politika. Vsi, ki ne trobijo v vsenemški rog in ne hvalijo brezpogojno nemškega miru, morajo večkrat slišati očitke, da niso za mir, češ, da je mir nepotreben itd. Ti pač ne razločujejo dvojnega; mi smo odločno za mir, toda ne za tak mir, ki ima že v sebi kal nove vojske. Pač nihče se bolj ne veseli miru, kot mi, ki stojimo na katoliškem stališču, ker vemo, da vsak mir pomeni konec milijonom in milijonom krivic, nasilstev in goljufij, konec preli-

vanja dragocene človeške krvi. Iskreno se veselimo, da je z mirom naša domovina vsaj deloma že rešena iz raznih zadreg, zlasti iz nevarnosti, da jo sovražnik poplavi s svojimi četami in raztrga. Ne moremo pa odobravati tega, da odloča pri miru predvsem meč, načela o »miru brez aneksij in odškodnin«, za katera se poganja ves svet, pa služijo samo za parado. Vsak mir meča rodi sovraštvo in maščevanje, maščevanje pa zopet vojsko. No, pa to ne bi imelo posebnih posledic, ko bi vrivali mir meča kaki slabotni državi, ki se maščevati ne more, toda celemu svetu vrivati tak mir, se pa pravi z glavo butati v zid. Morda bomo zid malo okrušili, nazadnje si bomo pa le sami zbili glave. — Rusi so sicer podpisali mirovno pogodbo, a so zraven ugovarjali, da so s tem pokazali, da so bili k temu koraku le prisiljeni. Glede Kurske, Estonske itd. sedaj menda ne govorijo toliko, kako ustavo si tam želi ljudstvo, ampak le ugibajo, s katerim nemškim princem bi najbolj »osrečili« te dežele. Na Finsko so poslali nemške vojake reševati nemško-švedske graščake. Tam so namreč pravi Finci mali kmetje in tlačani, veleposestniki in graščaki, ki imajo vso moč, pa so Švedi. Ker je kazalo, da znajo finski Švedi zgubiti svojo vlado, so poklicali na pomoč sorodne Nemce, da se bo ljudstvo pod njihovim vplivom »samoodločilo« za švedske graščake. — Za Rusijo je prišla na vrsto Rumunija. Obkoljena okroginokrog ni mogla drugače iz pasti, kot s tem, da je sklenila mir. Ta mir nam vzame v vojaškem oziru veliko breme — vzhodne fronte ni več. Sicer gre veliko čet v Ukrajino iskat žita, ali velika večina je postala prosta. Poslanci zato upravičeno zahtevajo, naj se skrči brambna dolžnost na 42. leto. Poleg tega se nam silno olajša in skrajša uvoz ukrajinskega žita, zakaj pot po Črnem morju in Donavi, ki vodi iz ukrajinske žitnice postane prosta. Za sedanjost nam je tedaj rumunski mir v prid, a za prihodnost v škodo. Prvič ni to mir brez aneksij in mir brez odškodnin, saj dolgotrajne velike ugodnosti, ki jih mora dovoliti Rumunija Nemčiji glede petroleja, niso nič drugega kot prikriti odškodnine. Potem je Rumunija takorekoč odrezana od morja. Vsi vemo, kako je vznemirjala Srbija leta in leta celo Evropo radi tega, ker je na vsak način hotela imeti svoje pristanišče ob morju. Ista igra se bo odslej ponavljala v Rumuniji. Prava pamet še ni prodrila!

Državni zbor. Vendar je konec stare pesmi, ki se je vlekla skozi več tednov, namreč, da vlada še nima večine za proračun! V četrtek, 7. t. m. se je Seidler zopet oddahnil za štiri mesece. Proračun je bil sprejet in s tem vlada rešena iz svoje zagate. Naredili so tako-le: za proračun so glasovali vsi Nemci, Ukrajinci in nemški socialni demokratje. Le za vojni dolg so socialni demokratje odrekli svoje glasove. Proti proračunu so glasovali Jugoslovani, Čehi, nekateri Italijani ter poljski socialni demokratje. Poljaki pa, ki so igro odločili, pa sploh niso nič glasovali; so rajši dvorano zapustili, češ, da s tem rešijo parlament, da ne bo zopet zavladal absolutizem z vsem svojim tiranstvom kakor ga že poznamo. Ne vem, ali naj se tega

zida veselimo, ali žalostimo. Parlament je s tem rešen, ki je bil več ali manj vendarle v nevarnosti, da ga razpuste. Zakaj če proračun ne bi bil rešen v parlamentu, bi ga vlada morala rešiti izven parlamenta. Da bi pa naenkrat tako zelo ugodila vsem zahtevam poslancev, da bi bili vsi takoj zanj, tega pa sedanji vladi še ne zaupamo. Razume se pa, da moramo mi tako trdno vztrajati na svoji jugoslovanski zahtevi, da najši dopustimo tudi razpust parlamenta in začasen absolutizem, kot pa da bi le za las odnehali od svoje deklaracije. Drugače nam bodo vedno grozili z razpustom in absolutizmom! Naši poslanci so dobro rekli svojo nalogo: Vsa slava jim! Ni jih omajala nobena grožnja, nobena zavita obljuba, nobeno prigovarjanje. Njih možati nastop je dosegel, da je moral ministrski predsednik v zbornici — to se je zgodilo prvokrat v Avstriji — uradno priznati, da jugoslovansko vprašanje obstoja, ki ga bo treba rešiti. Izjavil je tako-le: »Glede kronovin, v katerih je potrebno, da se narodne razmere uredijo, posebno opozarjam na jugoslovansko vprašanje, katerega že zdaj ne moremo dlje prezirati. Pač nihče ne more zanikavati, da to vprašanje obstoja. A gre za to, da se dobi taka rešitev, ki popolnoma in v celoti odgovarja zvestobi nasproti vladarski rodbini in državi. Na tem edino mogočem temelju je vlada rada pripravljena, da v okviru svojih pravic prične razpravljati o jugoslovanskem vprašanju z namenom, da se kmalu reši. Seveda se mora nastopiti z vso odkritostjo, v sporazumu z vsemi prizadetimi činitelji in da se varujejo upravičene zahteve so-prizadetih avstrijskih narodov.« Dobro se zavedamo, da je od besed navadno še daleč do dejanja in da ima tudi ta sicer priznana ministrova izjava premnogo vrates, če bi se bilo kdaj treba izmuzniti, toda toli obrekovani Jugoslovanski klub, češ, da se na zunaj zanj nihče ne zmeni, pa je dobil s tem častno zadoščenje. — Na drugi strani je pa zadnja stiska za proračun lahko odprla vladi oči, kako malo zaslombe ima sedanji vladni sistem v ljudskih zastopnikih, da niso hoteli dovoliti vladi niti najvažnejšega življenjskega pogoja za državo — proračuna. Odkod pač to? Glavni vzrok je vladno stališče napram zahtevam avstrijskih narodov. Naša vlada je pač pripravljena iti »reševati« Litavce, Estone, Ukrajince, pač zahteva samoodločbo za razne Ardahance, Batumce, Karse itd., toda doma je pa vsak glas po svobodi in samostojnosti veleizdaja, vsak naj zvesto naprej trpi šopirjenje Nemcev in Mažarov! Kdo naj ljubi tako vladno? Nadaljni vzrok, da so poslanci nevoljni na vladno, je neznošni militarizem, ki nas preti popolnoma uničiti. »Arbeiter-Zeitung« piše: »Mesto da bi mirovnim pogodbam, ki so naše fronte silno okrajšale, sledilo polajšanje vojaških bremen, pa postajajo ta bremena še hujša: starih črnovojnikov ne marajo odpustiti, pač pa kličejo še naprej pod vojaško suknjo pobiče, oprostilne preklicujejo in jemljejo zadnje delavske moči s takozvanimi nesposobnimi, s katerimi ne vedo drugega početi, kot da napolnjujejo z njimi pisarne v zaledju. Na vse pritožbe militarizem samo zmajuje z ramami, čuti se vsemočnejša in dela po svoje.« Se en

vzrok, da poslanci niso zadovoljni z vladno: to je stari avstrijski birokratizem, ki niti v tej vojski noče nehati. Nepregledno veliko je ljudstvo žrtvovalo v tej vojski za državo, pa vse uradništvo dela kot bi bilo ljudstvo radi uradničevali. Nikjer še ni niti duha, da bi vlada ljudstvu hotela dati kaj več besede in odločevanja pri raznih pogojih uprave, povsod nastavlja samo suhoparne uradnike, ki često brez srca delajo z ljudstvom kot z živino. Ali ne bo potem ljudstvo mrzilo vladno, ki to podpira? — Posebna uganka so nam pri zadnji seji Poljaki. Ti so radi znanih dogodkov pretekletne tedne burkali zoper vladno, kakor doslej še noben narod. A v četrtek so šli zopet z vladno s tem, da so se zdržali glasovanja. Uganko nam razreši dejstvo, da v Galiciji ne odločuje v politiki toliko ljudstvo, ki je še nezavedno, ampak predvsem židje in poljski plemiči. Plemič pa ostane plemič, obrni ga kakor hočeš. Njemu ni za narod, njemu je le za vladanje. Kdor mu da moč v roke, s tistim pa vleče. In tako se je zopet posrečilo naši vladi, da je vsaj nekoliko pridobila zase te poljske zlahčiče, seveda z velikimi obljubami. Največja med njimi je menda ta, da Galicija ostane nerazdeljena v oblasti plemičev! Kdaj bo pač poljsko ljudstvo tako zavedno kot naše slovensko ljudstvo, da bo podobno reklo kakor »Slovenec«: »Ko dobimo jugoslovansko državo, moramo zanjo odpraviti plemstvo, oziroma pri nas Slovencev ga ne smemo uvesti.«

Preosnovno ustave v kratkem predloži Seidler poslancem v posvetovanje. Čehi, Jugoslavi in Poljaki so skupno sklenili, da se udeležijo tega posvetovanja le, če sprejmejo kot podlago te reforme majniški deklaraciji Čehov in Jugoslovancev ter poljsko krakovsko resolucijo.

Hrvatski Zagreb je združeval v sebi pretekli teden dva politična pola. En pol, odbijajoč se od ogrske nadvlade, je tvoril sestanek raznih jugoslovanskih strank, na katerem so dognali, da je združitev vseh strank mogoča kot priprava za enotno jugoslovansko politiko in državo. Kri sestanka je bil dr. Korošec, katerega so množice kljub policiji burno pozdravljale in manifestirale za jugoslovansko deklaracijo. Drugi pol, ki teži za Ogrsko, pa je bil zbran v hrvatskem saboru. Navduševali so se za finančno nagodbo z Ogrsko, ki potem postavnim potom lahko izžema ubogo Hrvatsko. Krekov duh veje tugi po Hrvatskem, mažarska koalicija vedno bolj sameva! Vodniki so, a črede ni! — Sicer živi Zagreb v pripravah za proslavo stoletnice rojstva največjega hrvaškega pesnika Preradoviča. Ohajali jo bodo 19. marca. Ta dan mora biti znamenit tudi za naš! Saj je duh deklaracije tak: kar imajo Hrvati, je tudi naše; in kar imamo Slovenci, naj imajo tudi Hrvati!

Japonska vstaja. Kakor poročajo časopisi, se Japonska v dogovoru z entento z vso naglico pripravlja na to, da bo s svojimi vojniki nastopila v Sibiriji, da si tam zagotovi svoje koristi in koristi entente. Tako bo dedščino nekdanje Rusije v Aziji prevzela Japonska. Od tam bo prirastel njen vpliv tudi v Evropo. Prav je pogodil Lamaš: Evropa se kolje, Japonska pa se krohota!

Svetovna vojska.

Ker sta Rusija in Rumunija sklenili mir, preneha dolga vzhodna fronta. Zato so armade, ki so stale tam, deloma postale proste. Nemci že pomikajo svoje divizije na zapadno francosko-flandersko fronto, kjer pomnožujejo svojo ogromno armado. Pa tudi sovražnik ne spi: Velikanske armade Francozov, Angležev in Amerikancev so pripravljene, da začno krvavi ples kakor ga še ni videl svet. Tudi naša armada je deloma postala prosta — nekaj je ima še opravka v Ukrajini, nekaj je zaposlene pri ekspediciji, ki gre v Odeso po žito — pa bo lahko okrepila naše čete, ki stoje proti Italijanom. Ne bo dolgo — in vozeli se bo razvozljal. Od drugod ni bistvenih novic.

Tedenske novice.

Veseli dogodek v cesarski hiši. Cesarica Cita je dne 10. marca povila princa. Cesarica in novorojeni princ se počutita dobro. Ob dveh popoldne je 101 strel naznanil Dunajčanom veselo vest.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Jugoslovanski klub bo začel izdajati svoj list v nemškem jeziku, da bi se tudi Nemci poučili nekoliko o naših težnjah in pravicah, o našem trpljenju in krivicah, ki se nam gode. Le to dvomimo, če bo naša ta list med Nemci kakih vernih učencev, ker so ti gospodje preveč sami vase za ljubljani.

Lepi nauki. Nemški poslanec Steirwender je v zbornici polagal Slovanom ta lepi nauk na srce: »Obsojeni smo, da skupaj živimo, gledati moramo, da bomo med seboj izhajali.« Če bi Steinwender mogel še svoje koroške tovariše, ki koroške Slovence s škorpioni bijejo, pregovoriti, da bi se po tem nauku ravnali, bi bili mi g. Steinwenderju za njegove besede zelo hvaležni.

Begunci, to bo poleg turških vojska za vedno najžalostnejše poglavje v trnja polni zgodovini slovenskega naroda. Ti ubogi ljudje čepo doma na svojih razvalinah, kamor jih je spodila vlada. In dasi je po cel državi dovolj ujetnikov, ki po barakah lenobo in uši pasejo, vendar se vlada ne gane, da bi jih poslala na Goriško obdelovati polja in obnavljati razvaline. In če umirajoči begunci opisujejo svojo bedo, jim cenzor zamaši usta, češ: molči in umri! Zato si moramo Slovenci sami pomagati, kajti od našega drago plačanega uradništva, ki nima nobenega srca, nimamo ničesar več pričakovati. V Ljubljani se je ustanovil »Kranjski pomožni odbor za obnovo Goriške«. Ta bo posredoval predvsem, da se bodo slovenski rokodelci lotili ogromnega dela na Goriškem in zbrati slovenski kapital. »Gospodarska zveza« pa bo zbiral, sprejemala v dar ali kupovala razna kmetijska orodja. Naj bi naši ljudje v tem oziru šli Goričanom kolikor mogoče na roke. Vršili hodo s tem pred Bogom in pred celim narodom največje dobro delo.

Tudi Seidler zna lepo govoriti. Tako je rekel g. ministrski predsednik v državnem zboru: »Vlada stoji na stališču narodne samoodločbe, da nobena narodnost ne sme delati drugi nasilja, marveč da je vsaka upravičena na svojem lastnem ozemlju se izživeti.« Pa če je govoril Seidler to koroškim in štajerskim Nemcem, je govoril gluhim ušesom.

»Mati Vseslavija je mrtva« kriči nemška »Tagespošta«, ker je z Rumunijo mir sklenjen. Naj se Nemci nikar prezgodaj ne vesele!

Amerika v precepu. Japonci bodo menda zasedli Sibirijo, da je Nemci ne požro in ne izrabijo. Amerika pa ne ve, kaj bi na to rekla: Nemcev se res boji, Japoncev pa tudi. Hudo je, na dve strani skregan biti.

Petrograd ne bo več glavno mesto Rusije, ker leži sedaj preveč ob državni meji, temveč Moskva.

DOMAČE NOVICE.

Poštni promet z vojnimi ujetniki v Rusiji je ustavljen.

Invalidi, ki se mude še po raznih vojaških zavodih, kjer se zdravijo ali krepijo, dobijo lahko letos 3 mesece dopusta, če so kmeti delavci in če zdravniki spoznajo, da so sposobni za delo.

»Mater Dolorosa.« Marijina družba na Bledu priredi 19. t. m. ob pol 7. uri zvečer predstavo »Mater Dolorosa«. Čisti dobiček je namenjen »Slov. Straži«.

Tudi vojniki letnikov 1893—1899 imajo pravico do daljših dopustov radi kmetijskega dela.

Za domovino. Padel je na italijanskem bojišču Jožef Kutnar iz Velikih Dol na Dolenjskem. Pokopan je v Tridentu.

Smrt junaka. 12. novembra 1917 je padel, po nesreči zadet, v Rumuniji vojak Anton Smrke. Služil je pri 27. dom. pp. Doma je bil iz Kriza pri Catežu pod Zaplalom, star šele 23 let.

Junška smrt. Na sv. večer 1. l. je padel na polju slave 23letni junak Jos. Vidmar, doma iz Cerkelj pri Kranju. L. 1913. je vstopil v red bratov krščanskih šol in je dobil redovno obleko in ime brat Aleš. Ta je že tretji slovenski ud tega reda, ki je dal — »vse za vero, dom, cesarja!« — Počivajte v miru, ljubi bratje!

Tatvina. Pokradeno je bilo pri Tereziji Piškur v Bratencah, občina Veliki Gaber, dne 3. febr. med jutranjo sv. mašo, meso in špeh enega prešiča ter srebrna veržica. Tatovi so bili zelo previdni in sladkosnedni, ker so pobrali tudi sveže grozdje, ki je bilo shranjeno za ranjene vojaške.

Semenj v Črnomlju bo kakor navadno v torek pred Veliko nočjo, to je: 26. marca 1918.

Pobegnil je pri opravljanju vnanjega dela iz prisilne delavnice v Ljubljani dne 8. marca 1918 popoldne prisiljenec Franc Bajde, male postave in grbast, dolgoličen, rumenkastih las, sivih oči. Isti ima slabe zobe in je na obeh rokah in ramenih močno tetoviran. Govori slovensko in nemško. Star je 27 let in v Kotredež, okr. Litija, pristojen. Ker je bil svoj čas po hotelih nastavljen kot snažilec jedilnega orodja, je pričakovati, da bo tudi v bodoče stikal v takih ali podobnih službah in pri takih prilikah kaj ukradel.

Čudna prikazen na nebu. Nekaj Moravčanka nam piše: Jaz in dve deklici smo videle dne 27. febr. popoldne ob 5. uri leteti ne visoko nad nami neko stvar v podobi granate, svetlo kot solnce. Otroka sta zavpila: pogledajte, kako lepa tička! Nekaj časa je letelo, potem so začele na tanj-

šem koncu leteti zvezde iz »granate«, na posled se pa vse razleti v zvezde in izgine v zraku.

Umrli je v nedeljo, dne 24. februarja v visoki starosti 88 let Neža Arhar podomače Bajtna Neža iz Breznice nad Škofjo Loko.

RAZNE VESTI.

Ujetniki se vračajo. Deloma jih prevažajo, deloma prihajajo sami in sicer jih pride vsak dan do 5000 kar na svojo roko čez naše črte. V Galiciji jih obdrže 14 dni v karanteni, da se odstrani nevarnost nalezljivih bolezni, če bi jih morda ta ali oni prinesel čez mejo. Ker so večinoma v ruski vojaški obleki, jim v teh karantenhah preskrbe tudi avstrijske vojaške obleke. Potem jim minister Čap. obeta štiritedenski dopust. To je pa odločno premalo zato terja češki poslanec Stanek najmanj trimesečen dopust za vrtniške se ujetnike. Domobranski minister je tudi povedal, da bodo preiskovali, kdo se je morda dal prostovoljno ujeti in da bodo taki kaznovani. To je zopet ost, ki je obrnjena proti Slovanom. Če gospodje pri vladni mizi mislijo, da si bodo na ta način pridobili srca slovanskih vojakov, se zelo motijo, slovanski poslanci pa bodo skrbeli, da se preganjanja iz leta 1914. ne bodo več ponavljala, kakor bi nekateri radi.

Kuga. Včasih skoro neznane spolne bolezni so se danes tako razširile, da so začele države s skrbjo gledati, kam bo to privedlo. Sicer so pa države same krive, da se ta kuga bolj in bolj razširja. S svojimi brezverskimi postavami in sovražnostjo napram Bogu in Cerkvi so povzročili, da je verski in нравni čut v ljudstvu padel pod ničlo. In tako sedaj država žanje, kar je sejala. Ker gotovo je, da so zavest odgovornosti pred večnim Sodnikom, dalje molitve in zakramenti še vedno največja in najmočnejša opora нравnega čuta in najkrepkejša obramba spolni razbrzdanoosti. Nemška država je sedaj sklenila najostrejšje postavbe, da zatira in omeji spolne bolezni. Nekaj bo že pomagalo, toda glavno je še vedno, da se verski čut v ljudstvu dvigne do večje višine. Kolikor živejša verska zavest, toliko manj spolne razbrzdanoosti. Sicer se bomo o tej kugi še obširneje bavili.

Plače vojakom na bojišču in v zaledju se zvišajo.

Odškodnino bo morala država plačati vsem, katere je med vojsko po krivici preganjala. Jugoslovanom bo morala torej šteti precej denarcev. Tako je država zopet enkrat tepena zavoljo nestrpnosti nemškega uradništva.

Za odpust nad 42 let starih. Poslanci dr. Korošec in tovariši so v posebni interpelaciji opomnili vlado na obljubo, ki jo je dala klubovim načelnikom dne 19. februarja, da bo preuredila črnovojniško postavo tako, da bo obvezna samo do 42. leta. Vlada je obljubila, toda zdi se, da bi sedaj to obljubo rada snedla. Naši in češki poslanci pa sedaj posebno, ko je postala cela vzhodna fronta prosta, vztrajajo pri svoji zahtevi, da naj se vsi nad 42 let stari črnovojniki odpuste.

Na Ogrskem vladajo židje. Med 6743 odvetniki je 3049 židov, med 5514 zdrav-

iki 2696 židov, med 1295 živinozdravniki 514 židov, med 1353 inženjerji 500 židov, med 98.000 trgovci in bankirji 59.000 židov, med 37.000 trgovskimi in bančnimi uradniki 20.000 židov, in med vojnimi dobavitelji je 95 odstotkov židov. Židje so pravi krvoseji vsakega naroda, in gorje Slovencem, če bi se katerikrat ti ljudje zajedli v naš narod!

Črnogorski princ Mirko, ki je ob polomu Črnogore prišel v avstrijsko ujetništvo, je sedaj umrl v nekem sanatoriju. Bil je vedno bolehen. V političnem občiru je bil vedno avstrijskega mišljenja.

Obleko bodo zaplenili v Nemčiji. Vsakdo bo smel obdržati le dve obleki.

Hudi izgredi so bili v Gradcu zaradi Ababga kruha: Množica je razbila več prodajal in jih opleni. Župan je izdal oklic, v katerem prosi ljudi, da naj »samo nekaj časa« še vzdrže.

Roosevelt, znani bivši predsednik ameriških Združenih držav, je v boležni, katero je sedaj prestopal, postal na eno stran gluhi in slep.

Oddaja premoženja je že določena na Ogrskem. Vsakdo, kdor ima čez 10.000 K premoženja, mora odstopiti 15 odstotkov državi tekom petih let. Avstrija pride tudi še na vrsto.

Kaj nam bodo Ukrajinci dali. Do 15. aprila bomo menda dobili iz Ukrajine 30 tisoč vagonov žita, 1200 vagonov sladkorja, 2000 vagonov zmrznjenega mesa in 1000 vagonov posušenega sadja. Ali bo k nam in na Goriško kaj prišlo?

»Rdeči križ« v Švici slovesno ugovarja proti rabi dušičnih plinov v vojski. Ko bi ga kdo poslušal!

Proti poletenskemu času so se pritožili bavarski kmetje pri kraljevi vladi. Tudi pri nas bi bila taka pritožba na mestu.

Visok sneg je padel začetkom tega mesca v Švici. Mnogo vlakov je zaostalo v snegu.

V šoli. Katehet: Kako je angel Marijo pozdravil? Dolve: Hvaljen Jezus!

Dopisi.

Iz Ligojne pri Vrhniki. Podružnica »Slovenske Straže«, ki smo jo bili ustanovili par mesecev pred začetkom vojske, a je potem njeno društveno življenje zastalo zaradi vojnih razmer, je imela v nedeljo, 24. februarja popoldne svoj redni občni zbor. Zborovali smo kar sredi vasi pod prijaznim pomladanskim solncem ob zelo veliki udeležbi. Na dnevnem redu je bilo tudi predavanje. Govorila sta gg. Pestotnik in Vetrovec iz Ljubljane o pomenu in važnosti narodnoobrambnega dela, ki je potrebno zlasti v sedanjih časih, ko nas razni narodni sovražniki razdvajajo: bolj kot kdaj prej in nas hočejo ovirati v napredku. Potrebna in koristna so taka predavanja, ker v ljudstvu poživijo narodno zavest, ker ga narodno vzgajajo in opozarjajo na dolžnosti do naroda. Število članov se je v zadnjem času podvojilo, znamenje, da naše ljudstvo spoznava, kako velike važnosti je narodnoobrambno delo.

Iz Gorenjevasi. V spomin padlemu Vincentu Jenko. Milo je donel ostali zvon male Retteške župnije, ko ti je pel zadnjo pesem. Ni Te več med živimi, dragi Vinko, zato je prav, da se Te spominjamo tudi »Domoljub«, ki si ga z veseljem prebiral v domači hiši. Boril si

se skozi dve leti zoper Laha in česar smo se vedno bali, se je zgodilo: dne 6. decembra m. l. Ti je pretrgala nit mladega življenja sovražna granata. Žalostnim staršem, bratom, sestram in prijateljem, ki Te pogrešajo, tolažbo, Tebi pa večni mir.

Iz Loškega potoka. Za Jugoslavijo smo se izrekli v obilnem številu. V dejanju smo pa že nekoliko zamudili: naše podružnice, ki nabirajo narodni davek, so zaspale. Pričnimo tekmovali v delu — a ne v zavisti in spanju. Ako bi dala vsaka oseba v Loškem potoku mesečno le 2 vinarja narodnega davka, bi zneslo na leto to okrog 600 K. Torej kvišku podružnice Slov. Straže i podružnica C. in M.; domovina potrebuje pomoči, a ga ni, ki bi privel narodni davčni vijak! Beremo pridno in smo veseli, da sta postala »Domoljub« in »Slovenec« odločna naša zagovornika in boritelja — zato je tudi število naročnikov in čitateljev napredovalo poleg tega, da zavzema tudi »Jugoslovan« častno mesto.

Iz Bele Krajine. Ker se širi po Beli Krajini glade nameravane invalidne doma nekatere pomisleke, mislim, da ne bo odveč, če damo tu nekaj pojasnil. Nekateri ugovarjajo in so proti podpori, češ, če bo na čelu tega podjetja nemški vitezki red, ali ne bo potem ta invalidni dom nekaka nepotrebna pomembna valnica in ali se ne podpira s tem le nemščina, katere nam — to potrdimo prav radi — v Beli Krajini ni prav nič potreba. Naj odgovorim na ta pomislek kot zastopnik belokranjske duhovščine v tem odboru, da invalidni dom ne bo imel prav nič opraviti z nemščino, ker bo to edinoleh dobrodelni zavod. Nadvojvoda feldmaršal Evgen namerava namreč, kolikor je nam znano, ustanoviti v Beli Krajini s sodelovanjem ljudstva v teku časa tri dobrodelne zavode, in sicer bolnišnico za oba spola, invalidni dom in sirotišnico za otroke, kakor ima nemški vitezki red tudi po drugih deželah, kjer ima svoja posestva, oziroma župnije, že več takih dobrodelnih zavodov v veliko korist ljudstva. Da pa hoče ustanoviti zdaj zgoraj omenjene zavode ravno v Beli Krajini, je vzrok ta, ker ima tudi tu svoja posestva in pet župnij ali far. Glede kakega nameravane pomembnevanja pa pripomni podpisani to-le: v Beli Krajini delujem že 33. leto in sem mejaš trem župnijam nemškega vitezkega reda, pa nisem še nikdar slišal, da bi bil ta red v Beli Krajini kdaj hotel pomembniti. Občinstvo naj bo prepričano, da bi belokranjska duhovščina nikdar ne hotela sodelovati pri kakem, četudi dobrodelnem zavodu, če bi se šlo za kako pomembnevanje Bele Krajine. Mi vemo, kake dolžnosti imamo do svojega naroda. — Drugi pomislek pa je: ali ne postane ta invalidni dom potem, ko ne bo več invalidov, morda kaka pomembna valnica? Ne, tudi tega se ni bati, ker se je ugotovilo že lani na dan ustanovitve odbora za invalidni dom, da postane potem ta dom nekaka hiralnica za obnemogle belokranjske užitkarje, ki ne bodo imeli na svojih domovih ali nobene, ali pa nezadostno oskrbo, kar je gotovo plemenit namen. — J. Šašeli.

Iz Globasnice na Koroskem. Podpisovanje za deklaracijo sijajno napreduje, vsak otrok ve, zakaj gre in podpisati rastejo kakor gobe po dežju. Ljudje pravijo: dosti dolgo smo bili sužnji; hočemo biti vsaj že enkrat tudi neodvisni gospodarji na lastnih tleh, v naših domovih; zadosti so že trpeli naši junaki v vojski, zadosti so prelili srčne krvi, a prelili je niso morda za Nemce, prelili so jo za nas, za svoje otroke, za osvobojenje svoje slovenske domovine. Brez vsakega vpliva je prišla naenkrat zavednost v ljudstvo; mladenži postajajo goreči in veliko nevernih Tomažov se je kar čez noč spreobrnilo. Z gujusom se obračajo od svojih nekdanjih prijateljev nemčurjev, videč, kako nesramno so jih le-ti vodili za nos in za norce imeli, kako neusmiljeno so jih izkoriščali. Le eden je še, ki se z vsemi štirimi protivi oprostivi Slovencev, seveda tistih, od katerih je vedno živel, se bogatil in se mastil. Ta možakar se s ponosom imenuje »die Hauptstütze des Deutschtums in Globasnitz« — Pa čuj, o svet! V Globasnici je en sam privrandon Nemec in še ta nima domovinske pravice. Kdo se ne smeja? — Prvoimenujeni je menda našel dve nezavedni ženski in ju poslal na agitacijo zoper prostore Slo-

vencev. Ves svet je danes na jasnem v tem da prej ni konca vojske, dokler ne dobijo vsi narodi, tudi najmanjši, svoje popolne pravice. Vsi so krvaveli in trpeli, vsi zaslužijo tudi svoje plačilo. Pri nas je z malimi izjemami vse moštvo do 50. leta in še čez v vojski; pogledajmo pa v mesta, tam je vse polno nemških postopačev, ki še niso imeli oblečene uniforme. — Slovenec ali Slovenka, ki podpiše nemško izjavo proti jugoslovanski deklaraciji, je torej zoper svojo lastno svobodo in zoper svobodo svoje domovine, je pa tudi zoper najvišjega v državi, zoper voljo vladarja, ki je v svojem zadnjem manifestu pred kratkim izjavil, da nima gorečnejše želje, kot dati svojim narodom tako goreče zaželeni mir in pravico.

Iz Gorenč pri Rudi, Korosko. Tudi iz tužnega Korotana se želimo, kaj oglasti v »Domoljubu« ter potožiti svoje težnje in skrb, ki v mirnem času sploh niso bile znane. Kar sem čital v dopisu iz Kotmarvasi glede prehrane in zapore mlinov, je žal resnično. Tudi pri nas so mlinci že dolgo zaprti in morajo ubogi ljudje daleč v mlin s popisano karto in natančno določeno mero in vago svojega s trudom in znojem pridelanega žita nositi. V mlinih ga nam pa zmeljejo z 90 odstotki. Poleg tega se žito pridno rekvirira, in vozi v mlin, moka pa v mesto. Naši ubogi ljudje pa, ki so navezani na aprovizacijo, pa dobivajo le dobro zmlete otrobe, pa še teh večkrat zmanjka. Ni se čuditi, da so 1. sušca ženske nekoliko vzkipele in se znosile nad ruskim županom.

To in ono.

Kaj vse ljudje jedo. Čim manj napredka, tem navadnejša je hrana. Okus je pa zelo različen. V srednji Afriki je gnijoče meso največja slaščica, zlasti če je polno črvov. Črnci in severnoafrikanški Arabci v puščavi napravijo iz kobilic in neke vrste muh nekaj kruha, drugje pa zažgo domačini velikanska mravljišča mravelj-termitov in jedo le-te pražene. Taka mravljišča so včasih šest do sedem metrov visoka. Na otočju Samoa jedo neko morskostvar, ki ni ne žival, ne rastlina; podobna je črvu. V Patagoniji in ob obrežju Rdečega morja zagrebejo ribe v zemljo in jih po-uzijejo šele tedaj, ko imajo primeren duh, oziroma smrad.

Da so papagaji povsod dobrodošli, je znano. Manj čitamo o raznih martinčkah, a jih tudi povsod jedo, zlasti leguana, krokodila in aligatorja. Opice so povsod priljubljene kot izvrstna hrana. Kakšen čuden okus imajo Kitajci, o tem čitamo vsak dan: psi, mačke, podgane, miši, vse je dobro. A ne samo to, na več načinov prireajo plavuti morskega soma, gnezda neke lastavice, mladike bambusa, lilijne gomolje itd., slaščice, ki se jih navadijo polagoma tudi Evropejci. Zelo radi imajo Kitajci tudi debelega belega črva, živečega v bambusu. Mi bi rekli: brrr!

Japonci prinesejo na mizo nekoliko opečeno ribo, ki se pa mora še gibat; ko jo režejo. Sicer so pa v Evropi okoli l. 1500 gosi ravno tako mučili. Tudi želvino meso režejo doli na jugu navadno iz živega ven; pravijo, da sicer smrdi. To je čudno: želva ne sme smrdeti, druge reči pa lahko. Avstralski črnci pojedó vse črve, da bi jih le dosti bilo! Tudi neka vrsta prsti ima svoje odjemalce. Vsak po svoje.

Da so priprave včasih dolgoletne, nam poročata na primer Dold in Ljimejing v Sanghaj. Preiskovala sta gnla jajca, znano kitajsko slaščico. Kako si jih pripravijo, je sicer tovarniška skrivnost, vendar poznamo približno način konserviranja. Jajca obdajo z mešanico pepela, juga, prsti, riževih lupin, apra in vode ter jih položijo po 500 do 1000 v veliko posodo; nato jih pokrijejo znova z ono mešanico ter jih pustijo ležati več let, včasih deset do petnajst. Ko jih odprejo, so čisto zegnita in nezgodno smrdelca; notranjica je popolnoma spremenjena, trda in v splošnem rjavkasto-zelenkasta. Kakšen je okus, o tem ne vemo ničesar.

V NOČ GLASI SE PESEM TOŽNA...

V noč glasi se pesem tožna,
mnogo se oko solzi,
pesem fantov domotožna,
ki na vojsko bodo šli.

Spet bo lipa zelenela
sredi sela kakor kdaj,
z listi mehki šumela:
»Fantje, pridite nazaj!

Naj že zopet pesem stresa
liste moje v tiho noč,
naj zveni tja preko lesa,
v srcu vzbujajo mehko moč.

Zvala vas je domovina,
s pesmijo krepko ste šli.
Ali vrneš kdaj tujina,
pesem lepo naših dni?

Kruta sila je tujine,
tudi prekrvav je boj,
da bi kdaj nam vrnil sine,
ki jih dal je narod moj.

Še pod lipo bodo peli
fantje zali sred' vasi,
nageljni lepo duhteli,
ali — nikdar več ne vsi.

M. J. — Gorenjka.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakage odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gospodarske stvari.

Umetna gnojila.

Dne 28. februarja je bil v državnem zboru sprejet zakon, da bode smela državna oblast izdelavati rudninski superfosfat. Dosedaj so dobivali iz Afrike ali pa iz Amerike kamenje, iz katerega so pripravljali s pomočjo žveplene kisline tako imenovani rudninski superfosfat. Poljedelsko ministrstvo je pa dalo preiskovati po raznih krajih, kje bi se dobile take rudnine. Došlo se je, da so po raznih votlinah, zlasti v južnih deželah kameni, ki vsebujejo fosfor, ki je važno gnojilo zlasti za žito. Da bi ne bile cene previsoke, je državna oblast izjavila, da ima monopol za taka gnojila. Letos bodo že v petih votlinah pričeli kopati in upanje je, da se bode že letos pridobilo 5—7000 vagonov takega gnojila. — Za južne dežele bode to

gnojilo velike važnosti. Rudninski superfosfat zlasti ugaja ajdi. Ajdo pa sejejo kot strnišno setev samo na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in na Spodnjem Tirolskem. Pred vojsko so obsejali s strnišno ajdo na Kranjskem 17.930 ha, na Štajerskem 43.122 ha, na Koroškem 13.116 ha, na Spodnjem Tirolskem 3.790 ha. Sedaj ob vojski so sejali nekaj manj ajde, vendar je ravno ajda veliko pripomogla, da nismo imeli prehude lakote. Letos se je pa bilo bati, da ne bomo mogli sejati ajde. Živalskega gnoja ne bode, ker se je število živine tako znižalo, da niti za krompir in peso ne bomo imeli potrebnega gnoja. Umetnega gnoja ni dobiti, ker ga nameravajo dati, kolikor ga je dobiti, le tistim kmetovalcem, ki pridelujejo sladkorno peso. Zato mora nas kmetovalce posebno razveseliti vest, da dobimo že poleti potrebno množino superfosfata za setev ajde. Naj bi se res naše pričakovanje izpolnilo!

V Galiciji dobivajo kuhinjsko sol. V obližju solnih rudnikov se pa navadno pridobiva kajnit ali pa kalijska sol. Pričeli so preiskovati v Kaluzju na Gališkem in upati je, da se bode že letos od tam dobilo približno 43.000 vagonov kalijskih gnojil. Tudi v Veliczki na Gališkem upajo zaslediti kalijska gnojila.

Da imamo malo dušičnatih gnojil je zlasti vojska vzrok, ker dušik rabijo za razstrelila. Ako bode vojske konec, potem bomo dušičnatih gnojil lahko takoj dobili. Zidajo se že tri nove tovarne za izdelovanje dušičnatih gnojil, ki bodo že letos pričele z delom. Vsaj v jeseni bomo že imeli potrebna umetna gnojila, da bomo mogli njive dobro pognojiti.

Sejte laneno seme. Meseca marca je najprimernejši čas za setev lanenega semena. Ko je lan poruvan, se seje lahko po lanu ajda ali pa detelja, če bi bilo za ajdo koncem meseca julija že prepozno. Tudi na konopljijo je treba večjo pozornost obračati. Za vrvi, povodce itd. ni boljšega blaga kakor je konopnina.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani nam sporoča, da se bo izdala 4. številka »Kmetovalca« zaradi pomanjkanja časniškega papirja za negotov čas zakasnila. Družbi je papir sicer zagotovljen in odposlan, a pošiljatev zaradi neugodnih transportnih razmer še ni dospela. Naročniki naj blagovolijo nekoliko potrpeti.

Čipkarški sukanec prosijo še vedno čipkarice iz raznih okrajev. Zavod za pospeševanje obrti je že razglasil, da je c. in kr. vojno ministrstvo ustavilo vsako dobavo sukanca za čipkanje, ker ga preveč primanjkuje za nujnejše izdelke, kakor pa so čipke. Prošnje za nakazilo sukanca so zato popolnoma odveč, čipkarice pa naj v vseh krajih skušajo dobiti čimprej mogoče drugo, n. pr. poljedelsko opravilo, ker se na zaslužek s čipkami za ves čas vojne in najbrže tudi še nekaj časa po sklepu miru, vsaj kakor danes stoji razmere, ni mogoče zanašati.

Kranjsko deželno mesto za krnila nam poroča: Oddaja sena in slame. Stranke, ki so naročile pri Deželnem mestu za krnila seno, naj čimprej sporoče, če so zadovoljne, da se jim pošlje slama namesto seno; to zaradi tega, ker dobiva imenovani urad v zadnjem času skoraj samo slamo namesto seno in zato ne more izvrševati naročil na seno. Obenem naj se vzame na znanje, da imenovani urad ne more sprejemati nobenih novih naročil več, ne na seno ne na slamo, ker ne dobi več blaga in je za dobavo določena

množina že s prvimi naročili prekoračena. — Naročila na otrobi in močna krnila. V otrobih je nastopilo tako pomanjkanje, da ni mogoče zadostiti vsestranskim in obilnim naročilom. Zupanstva hočejo po več tisoč kilogramov za posamezne občine, deželno mesto ima pa za celo deželo komaj par tisoč kilogramov na razpologo, tako da v zadnjem času sploh ne more zupanstvom dobavljati več kakor po 300 kg. Če ni blaga, ga ni mogoče deliti. Drugih močnih krnil je pa sploh zmanjkalo. Vsled tega ni dobiti nobenih oljnih tropin, ne lanenih ne makovih ali rapsovih. Zupanstva naj nastali položaj in to stisko upoštevajo in naj ne zahtevajo takih množin otrobov, ki jih ni mogoče dati.

Zdravstvo.

Vpliv zračnega pritiska na naše telo. Kakor ima kamen ali katerikoli predmet gotovo težo, tako jo ima tudi zrak. V brez-zračnem prostoru pade papir ravno tako hitro na tla kakor kamen, ker ga zrak prav nič ne ovira. To so pokazali poskusi. Iz steklene posode so z zračno sesalco izsesali ves zrak in spuščali vanjo različne predmete, lažje in težje. In glej, vsi predmeti so ob istem času padli na tla, naj je bil tanek papirček ali težak kovinski predmet. Na prostem, v zraku pa pade kamen hitreje na tla kot popir, ker kamen s svojo težo lažje premaga zračni pritisk kot popir, katerega zrak ne pusti kmalu na tla. Čim bolj je zrak stisnjen, tim večji je njegov pritisk. In ta pritisk zraka se meri s tlakomerom ali barometrom, t. j. steklena cevka na enem koncu zakrivljena, napolnjena z živim srebrom. Ker je na kraji krivini odprta, zrak s tako silo pritiska na živo srebro, da se v drugi daljši krivini dvigne do 80 cm visoko in še višje. Seveda mora biti prostor nad srebrom brez zraka. Sedaj imajo tudi drugačne barometre, takozvane aneroidi, ki so kakor kaka ura budilka. Ti aneroidi so veliko pripravnější kot tlakomeri z živim srebrom.

Naša zemlja je le do gotove višine obdana z zrakom. Zrakoplovi se le z največjo nevarnostjo morejo dvigniti do 10.000 metrov, kjer je že silno redek zrak. In zakaj je to nevarno? Kakor je zrak lahak, vendar velikanska zračna plast, ki je nad nami, vendar s silno težo pritiska na naše telo in bi ga morala zdrobiti, ko ne bi obenem naša kri z vso silo pritiskala v naši notranjosti in se tako oboja pritiska izenačila. V velikanski višini je pa pritisk zraka silno majhen, pritisk krvi pa je zmerom enako močan, zato ni čuda, da kri v veliki višini udari iz človeka, kjer more najti pripravnější pot, skozi ušesa, nos, usta itd. Računa se pa, da je za vsakih 110 m višine zračni pritisk že 6 mm manjši. Seveda radi vetrov, zračne vlažnosti, temperature ta številka ni zmerom točna.

Iz tega je razvidno, da je gotov zračni pritisk za naše zdravje neobhorne potreben. Vendar moramo reči, da krajši z manjšim zračnim pritiskom morejo nekaterim bolnim ljudem koristiti. Kajti za življenje potrebujemo predvsem kisika, ki ga je temveč v zraku, čim gostejši je zrak, čim večji je torej zračni pritisk. Navadno ga je kakih 21 odstotkov. Pri taki količini zraka se pljuča hitro potrebujejo kaj napenjanja in raztezanja, da vsrkajo vase potrebno količino kisika. Če se pa pljuča ne raztegnejo popolnoma, recimo, če se popolnoma ne praznijo, potem se toliko lažje zaploče in razmnože v njihovih kotičkih jetični bacili, ki nemoteno opravljajo svoje rabeljsko delo. Če pa je zračni pritisk majhen, zrak torej bolj redek, je tudi kisika veliko manj v zraku, pri višini 2400 m le kakih 16 odstotkov. Zato morajo pljuča tem hitreje in globlje dihati, če hočejo vsrkati potrebno množino življenje ohranjajočega kisika. Pljuča se morajo raztegniti do zadnjega kotička, če hočejo vjeti tem večjo količino zraka, in to ni vseh jetičnih bacilom, ki se najbolj boje svežega zraka in pa utrjenih pljuč. Zato zdravniki opazujejo, da je v krajih, ki so visoko nad

1000 m nad morjem, veliko manj jetike doma kot v krajih, ki so le nekaj nad morsko vlinjo.

Za razpokane roke in razne lišaje je zelo dobro sredstvo kafeni vazelini, ki se napravi na sledeči način: 60 g mozga se stopi, gošča se odstrani, primeša se 5 g stolčene kafe, pušči se še nekoliko časa na toplem ter prilije še 50 g olja. Potem se odstavi ter večkrat premeša, preden se popolnoma strdi.

Za kurja očesa je najuspešnejše in najcenejše sredstvo: prereži eno čebulo čez pol ter jo pusti nekaj ur v jesihu namakati. Potem vzemi en list, odstrani tanko kožo, drugo položi na kurje oko, tako menjaj vsaj vsake dve uri obkladek. Ako začneš n. pr. ob 6. uri zjutraj, premeniš čebulo 5 do 6 krat do večera in zvečer že lahko kurje oko odstraniš s tem, da pri kraju, kjer se trda koža začneja, nekoliko načneš, druga koža je že odstopila in se lahko odstrani z ne ostro noževno končino. Ako pa isti dan kurjega očesa ne odrežeš, noraš drugi dan z nova pričeti, ker se čez noč zopet prisui. Pazi pa, da z nožem ne prišeš do krvi, ker se lahko zastrupiš.

Listek

Izgubljeni sin.

Spisal: Erik Friesen. Pravel ...

(Dalje.)

III.

Ne da bi spregovoril besedo, stopa Abdallah pred svojim mladim gostom skozi celo vrsto sob. Ko dospeta v njegovo delavnico, potegne za zvonec. Služabnik prinese opijske pipe ter špiritovno svetilko, potem tiho odide. »Tukaj, Durban!«

»Dosti imam opija danes, Abdalah!«

»Še ne, moj prijatelj! Še parkrat potegnite, da boste v stanu mirnokrvno sprejeti moje sporočilo in je hladno premisliti.«

Rolf motreč gleda Sireca. Še se mu tresejo vsi živci od razgovora s Fatimo, od ne-ljubega razkritja njene strastne ljubezni. Misli na pomirjevalni vpliv opija, na rožnate sanje, ki jih pričara vživanje opija — ne ustavlja se več. Nabaše pipo in parkrat krepko potegne...

»Tako, sedaj je dosti!« reče nato Sirec. »Stran z opijem!«

Rolf položi pipo na stran; Abdalah pa z dolgimi koraki meri sobo. Obličje mu je pepelnato blede. »Nič ne pomiri tako mrzlično nemirnega bitja mojega srca kakor opij, mrmra sam pri sebi. »Brez njegovega okrepčujočega vpliva bi nikdar ne mogel izvršiti, kar sem sklenil...« Obstoji, pred Rolфом. »Sedaj, mladi prijatelj, me zvesto poslušajte! Pa prosim lepo, ne zapirajte oči!«

Rolf skoči po konci. »Na uslugo, Abdalah!«

Sirec potegne k sebi nizek stolček in da Rolfu znamenje, naj sede k njemu. »Ravnokar sem prekinil vaš razgovor z mojo hčerko, ne-li?« začne Sirec, ki srpo gleda mladega moža. »Dobro. Več nisem hotel vedeti...« Sedaj pa nekaj drugega. Spominjate se še, da ste član »P. M.«? In da sem nocojšnji večer hotel opravičiti Vašo odsotnost?«

»Da.«

»Dobro. Vaša odsotnost je oproščena. — Zborovanje je bilo kratko, pa važno. Neki član »P. M.«, kristjan in trgovec s čajem, Essad Emir iz Beirut, se je norčeval iz zvezinih naredb, — zato mora umreti!«

»Moj Bog!« Rolf obledi.

»Essad Emir se sedaj mudi v Palmyri. nadaljuje Abdallah mirno. »Nocoj so vrgli grečko, kdo naj ga umori. Srečka je zadela Vas, Rolf Durban.«

Rolf skoči po koncu, se negotovo najezeje.

»Vi se šalite, Abdallah. Zakaj take šale? Jaz — da bi umoril človeka? Pa še kristjana?«

»Ne šalim se,« odvrne Sirec napol glasno. »Če bo danes teden Essad Emir še pri življenju, zapade Vaše življenje zvezi »P. M.« Rolf Durban!«

Abdallahov glas zveni nenavadno resno. Rolfu je postalo neprijetno. Prvi trenutek se mu je zdelo Sircovo poročilo prazen strah. Toda polagoma spozna globoko resnost poročila. Eden glavnih paragrafov zvezinih določb je, da se mora vsak sklep zveze nepreklicljivo izvršiti. Sedaj pa zahteva zveza, da mora on v teku enega tedna umoriti Essad Emirja, trgovca s čajem, umoriti — hladnokrvno, premišljeno... Rolf spozna veliko nevarnost svojega položaja. Če zapusti takoj Damask, mu bo sledil član zveze. Njegovo življenje plava torej v trajni nevarnosti. Moj Bog, kaj storiti?«

Sirec ga pazno opazuje. »Brez dvoma bo že jutri dospelo k Vam šesterovoglatno pismo, Durban. Zares, oba sva bila blazna, ko sva pristopila k tej nesrečni zvezi.«

Oba moža molčita nekaj časa — oba v svoje misli zatopljena. »Iskal bom varstva pri ameriskem konzulu,« zakliče Rolf razburjeno. »Konzul ne bo pustil, da —. Sirec ga prekine z zanikajočo kretnjo.

»Pojdi! Varstvo konzulov! Kaj to pomeni! Dva konzulova služabnika sta sama v zvezi! Morate se pač navaditi misli, moj dragi prijatelj, da je vaše življenje zapadlo, dokler ne izvršite svoje naloge. Zveza ima na razpolago razna sredstva: bodalo, strup, tezalnico!«

Rolf težko sope. Mlad je, zdrav je, doma ima ljubljeno nevesto. Rožnata bodočnost se pred njim razgrinja... In vsega tega naj bo konec?«

Abdallah ni nič manj razburjen kakor njegov mladi prijatelj. Samo njegovo razburjenje ima nekaj zmagovalnega, nekaj, kar ga poživlja, ohlajuje, celo pomlajuje. »Durban,« začne slovesno ter pristopi k Rolfu, »storim Vam uslugo. Rad Vas imam, rad, ne samo, ker ste mi osebno všeč, marveč tudi zato, ker ste si pridobili ljubezen moje hčere.«

Rolf se prestraši. Kaj takega ni pričakoval.

»Svojo hčer ljubim nad vse,« nadaljuje živahno Abdallah. »Del je mojega življenja — boljši del. Toda o tem pozneje... Kakor veste, obiščem danes zvezo. Tajno sodbo je sklenilo smrt Essad Emirja. Srečka je zadela Vas. Zrtv tajne sodbe mora v teku enega tedna izginiti s tega sveta.«

Rolf zamaje z glavo. »Vse skupaj se mi zde grde sanje,« mrmra na pol glasno. »Jaz, podložnik proste, krasne Amerike, kristjan, naj bom obsojen, zavratno umoriti človeka — samo zato, ker to hoče par strastnih, hudobnih ljudi?«

»Premalo poznate mohamedance, moj prijatelj,« odvrne Abdalah resno. »Vsak izmed njih smatra svoje življenje za nič, kadar gre zato, da se koristi kaki zvezi. Ali umrje Assad Emir — ali Vi.«

Rolf vstane in prime za klobuk. Pečat odločnosti mu je utisnjen na čelu. »Teday umrjem!«

»Vi ste vrl človek, Durban. Vaša močnost in neustrašenost olajšuje moj načrt,« zakliče Sirec ter gleda z občudovanjem v obličje mladega Amerikanca, ki je v tem trenutku zažarelo navdušenja. »Moj otrok postane srečen. Sedaj vemi!«

Rolf je preveč zatopljen v svoje misli, da bi mogel slediti Sircvim besedam.

»Hočete mi staviti predlog,« pravi nekako nepotrpežljivo.

»Da, hočem rešiti Vaše življenje,« Abdalah stopi k vratom, jih zaklene ter vtakne ključ v žep. »Človek ni nikoli dosti previden. Tudi med mojimi služabniki so člani zveze.« V najzadnjem kotu sobe se usede na stol ter namigne Rolfu k sebi.

»Stari ste 28 let, kaj-ne, Durban?«

»Da.«

»Jaz jih imam nad petdeset in sem prodan — smrti. Bolan sem na srčni oslabelosti, ki sem si jo nakopal deloma s preobilnimi napori pri trgovini, deloma s kajenjem opija.

Moj zdravnik mi daje še nekaj mesecev. Nad nama plava smrtni angel. Zame ni rešitve. Vi pa — Vi — Vi se pa morda še ohranite življenju, lepemu božjemu svetu. Zakaj bi umrla oba?«

»Ne razumem Vas —. Rolfov glas zveni mirno; srce mu bije silno.

»Da kratko povem: nameravam stopiti na Vaše mesto. Jutri pojdeva oba k zborovanju zveze »P. M.« V pravem trenutku se prijavim za Vašega namestnika v svrhu izvršitve zvezinega sklepa. Vem, kako je ravnati s temi ljudmi; saj sam iz njih izhajam. Če bi kljub temu imeli pomisleke, jim ponudim večjo vsoto, če se Vam dovoli, izstopiti iz zveze.«

Rolfovo obličje sedaj obledi, potem zopet zardi. Naj li sprejme tako ponudbo? Naj li reši svoje življenje za ceno drugega? »Ne Abdalah!« zakliče resno ter ponudi svojo roko Sircu. »Zahvaljujem se Vam iz vsega srca; pa Vaše ponudbe ne morem sprejeti. Mislite na svojo hčer!«

»Ravno zato, ker mislim nanjo, Vam to ponujam,« odvrne Abdalah žalostno se smehljaje. »Fatima me ljubi — res. Pa prvič: ne bo me dolgo imela; drugič: dekle ljubi neprimerno bolj moža, ki si ga je izbrala, kakor očeta. Zato bo žena zapustila očeta in mater in šla za svojim možem, — pravi sveto pismo.«

»Prav imate,« odvrne Rolf obotavljaje se. »In ravno zaradi tega ne sprejem Vaše ponudbe.«

»Kaj? ... Nočete? ... Sirec stopi korak nazaj. »Je-li mogoče, da je bil ves moj trud zastonj? Vi odklanjate roko moje hčerke?«

»Da, Abdalah! Ne morem drugače. Vašo hčer imam rad — kot dobro prijateljico, kot sestro. Poročiti pa je ne morem, ker je ne ljubim. Deklica pa, katero ljubim, katere edina na celem božjem svetu je moja, ki onstran oceana čaka name in na mojo vrnitev — ona je, ki jo bom poročil in nobene druge!«

Pridružen vzklík srda se izvije iz Sircvih ust. Njegove oči se zasvetijo v divji jezi.

»Ali ve moja hči zato?«

»Da.«

»A — sedaj razumem, zakaj je imela objokane oči. Kako ste se drznili skoraj vsak dan prihajati v mojo hišo, če ste že zarodeni? Mi Sirci imamo drugačne navade kakor vi prosti Amerikanci onstran morja. Če kdo zaporedoma obiskuje kako deklico, jo ljubi, jo hoče imeti — ali pa je lopov!«

»Abdalah!« Rolf se vspne pokoncu. Oko v oko si stojita moža nasproti. Njuna pogleda se žgoče križata. »Če ostanete pri svojem sklepu, je Vaša usoda zapečaten,« sikne Sirec srdito. »Z Vami nimam več opravka.«

Nekdo lahno potrka na vrata. Sirec obstane. Fatimino blede obličje zre skozi špranjo. »Moj oče,« šepeče prestrašena, »tako glasno govorijo; kaj se je zgodilo? Bojim se.«

Ljubeče pogladi Abdalah svilenato mehke kodraste lase svojega otroka. »Nič, nič, moja golobica. Le pojdi! Kmalu bom pri tebi!«

Nerada uboga Fatima. Pri vratih se še enkrat ozre nazaj. Njen pogled počiva na Rolfu — pogled, tako poln ljubezni, poln strasti, poln udanosti, da je prodir globoko v dušo mladega moža... Potem tiho zapusti sobo.

Abdallahovo jezero obličje se zopet pomiri. Celoten lahen nasmeh se zaziblje na njegovih drobnih ustnih. »Odpustite mojo silnost, Durban!« pravi pomirjevalno; »Oba sva preveč razburjena, da bi mogla jasno govoriti o zadevi. Pojdite domov in vse mirno premislite! Naj me umore, ti krvoželjni mohamedanski psi! Meni je vseeno. Svojemu Bogu tam gori se ne bom približal z rokami, omadeževanimi s krvjo... Pa še nekaj! Po moji smrti pripade vse, kar imam, moji hčeri — trgovina, hiša in nad milijon v gotovini. Vidite, da Vam ponujam sijajno bodočnost. Ali ta pogled v bodočnost ni boljši, kakor pričakovati, da padete pod roko najetega morilca?«

Sirec govori vedno živahneje, vedno prepričevalneje. Želja, svojemu iskreno ljubljenu otroku pripraviti vroče zaželeno srečo, daje njegovemu jeziku nepremagljivo zgovornost.

Globoko vzdihne ter obmolkne. Rolf se mu še enkrat približa.

»Utegnete prav imeti, Abdalah. Življenje je mi naenkrat zdi tako lepo, kakor še nikoli. O, kakšen strahopetnež sem. Sramujem se samega sebe!«

»Uboji mladenič!« mrmra Sirec sočutno. »To je bilo preveč naenkrat!«

Rolf mu krepko stisne roko, potem — odbiti s srcem, prekipevajočim nasprotujočim si čustev... Naslednjo noč beži spanec od Rolfovih oči... Včeraj še prost mož, brezskrben, poln veselja do življenja — danes je zlomljen, duševno usuznjen, blizu obupa. O nesrečni trenutek, ko je prvokrat stopil v opijski salon, se prvokrat udal pogubonosnemu strupu!

Po malo tednih, odkar je užival opij, mu je oslabil spomin, je bila zlomljena sila volje. Zapustila ga je mirna, jasna sodb.

V takem stanju razvnetih živcev je prosil Abdalaha, ki ga je spoznal v opijemskem salonu, naj ga vpelje v ono nesrečno, osvojevano »P. M.« zvezo, še sanjalo se mu ni, ko se je po vseh mogočih obredih lahko urezal v roko, da bi vpisal v lastno krvjo svoje ime v listo članov, — kako strašne posledice bo imel zanj ta nesrečni trenutek...

In sedaj? Kaj storiti? Kako ubežati stranski usodi? Bežati? ... Ko bi se neopažen odpeljal z vlakom v Bajrut in se tam vkrcal na ladjo, ki bi ga prepeljala v Evropo? Rešen bi bil! Pa — to je nemogoče. Ve, da ga že sedaj opazuje zveza. Morda že kdo straži zunaj pred njegovim stanovanjem!

Mlad je, ljubi življenje. Spomni se Fatiminega ganljivo nežnega pogleda, ko je prejšnji večer na očetovo povelje zapustila sobo. Gotovo, dobro dete je! Kaj storiti? Kaj storiti? In zopet je oni večer potkal na vrata dolgega, temnega hodnika, ki vodi v opijski salon. In zopet je odprla vrata nevidna roka. In zopet mu je pokimala razumno stara ženska.

»Danes posebno močno, Rajah!« veli stariki. Po prvih potegljajih se že razprše skrbi. Strah pred »P. M.« zvezo — je proč. Groza pred smrtjo — je izginila. Neprijeten občutek, poročiti deklico, ki je ne ljubi — je zbrisan. Jasna, rožnata, solčna bodočnost mu plava pred očmi.

In zopet mu prihaja v uho znan glas — prav kakor včeraj. »Vedel sem, da Vas tukaj najdem. Durban. Kako je?«

»Hvala, Abdalah! Dobro!«

»Ste premislili stvar?«

»Da.«

»Ste odločeni?«

»Mislim, da.«

Odslej ne govorita več. Kakor včeraj se udasta pogubonosnemu vplivu sladkega strupa. (Dalje.)

Tedenska pratika.

15. sušca. Petek. Longin, mučenec.
16. sušca. Sobota. Hilarij in Tacijan, mučenca.
17. sušca. Nedelja. 5. postna (tiha). Jezusa hočejo kamenjati. Patricij, škof.
18. sušca. Ponedeljek. Ciril Jruza-lemški, škof. Krivoverni Arijanci so ga smrtno sovražili, zato je polovico svojega življenja preživel v prognanstvu. Bil je priča, ko se je ponesrečil poskus cesarja Julijana, zopet sezidati jeruzalemski tempelj. Bil je sloveč učitelj verskih resnic.
19. sušca. Torek. Sv. Jožef, ženin Device Marije. Sv. Pismo nam ne pove drugega o njem, kakor da je bil ženin preblažene Device Marije in kot tak tudi rednik božjega Deteta, in da je bil pravičen. To je malo pa vendar veliko: vsa visoka čast in izredna svetost sv. Jožefa je izražena v teh besedah. Ženin Marijin in rednik Je-

zusov! Kako visok poklic! Pač mu je dobri Bog, ki mu je zaupal najboljšo in najdražje, kar ima v nebesih in na zemlji: svojega lastnega Sina in božjo Mater, tudi podelil izredno milost in svetost, ki je bila potrebna k tako visokemu zvanju. Kako velika mora biti moč njegove priprošnje, ker je na zemlji rezal kruh božjemu Sinu. Zato ga sv. Cerkev močno časti: Izvolila si ga je za patrona, ki naj ji bo v pomoč zoper vse sovražnike. Tudi mi Slovenci ga zelo častimo, ker je patron naše dežele. Varih je svete čistosti, ker je bil sam deviški ženin. Zavetnik je rokodelcem, ker je bil sam ubog tesar. Priprošnjik je umirajočim, ker je sam tako lepo sklenil v naročju Jezusa in Marije!

20. sušca. Sreda. Feliks in tovariši.

21. sušca. Četrtek. Benedikt, opat.

Iveri.

Kdor hoče ukazovati, se mora prej naučiti ubogati.

Besede so pritiklavci, zgledi pa velikani.

Človek ni nikdar tako lep, kakor če prosi odpuščenja, ali če sam odpušča. (Jean Paul.)

Pogumnemu pomaga Bog! (Schiller.)

LISTNICA UREDNISTVA.

L. M., L. P.: Odmerjenega dohodninskega davka žena v ruskem ujetništvu se nahajajočega lastnika nikakor ni dolžna plačati in se je morala pri davkarji vrniti pomota, kajti dostavitve uradnih spisov pri odmeri osebne dohodnine se morajo vročati v lastne roke davčnega obvezanca; v sled tega naj se žena oglasi pri davčnem uradu in dotičnega uradnika opozori na to pomoto in pa na okolnost, da se nahaja lastnik zemljišča v ruskem vojnem ujetništvu. Izvršnim potem se davek tako ne more izterjati, ker lastnika zemljišča ni doma. Vsi ti ugovori bi se lahko uveljavili potem priziva proti plačilnemu nalogu, ako isti ni še pravomočen, sicer pa so to take pomanjkljivosti postopanja, da je iste uradoma vpoštevati tudi v slučaju, da je plačilni nalog že pravomočen. — A. V.: Poslani 2 K smo oddali odboru za Krekov spomenik. — L. S.: Nepotrebne polemike se izogibljemo. Stvar je itak dovršena. — Boljdrag.: Preje poslane reči pridejo preje na vrsto. »Berač« pride še, kdaj, ne vemo. »Iz naše vasi« ni za tisk dovršeno. — Fr. Ka. P.: Za to številko prepozno. Prihodnjič. — O. L. 1.: Dopisov brez polnih podpisov ne moremo sprejemati; pa tudi če mi sprejmemo Vaš dopis, sprejel ga ne bo — državni pravdnik. — J. P.: Na vsakem zemljevidu imate merilo naznačeno v številkah in v vodoravni črti, ki je razdeljena na več delov, označenih s številom kilometrov. Če ima n. pr. prvi del na levem koncu številko 0, na desnem pa 10 km, se to pravi, da take doličane na dotičnem zemljevidu znaša v resnici 10 kilometrov. Seveda morate vedno vpoštevati tudi ovinke, če hočete zanesljivo računati. — A. G.: Pesmico, če je dobra, priobčimo brez plačila, če le dopuščate prostor, če je pa slaba, je pa tudi proti plačilu ne objavimo. — G. S., št. L.: Nismo prejeli. — K. M.: Žalibog, ni dovolj opiljeno. — E. P. T.: Imam kaktus, star 10 let. Šest let sploh ni cvetel, morda zato ne, ker je bil vedno v sobi v senci. Sedaj je pa vedno na jutranjem solncu (nikakor pa ne na opoldanskem poletenskem) in vsako leto ima do 30 živordečih cvetov. Poskusite tako! —

A. K.: Vlada se večkrat premisli in tako se je tudi za kerte na tobak. Dokler pa teh ni, pa pristranosti v prodaji ni mogoče odstraniti. — L. K.: Tobakovega semena ne bode te debili nikjer, ker je pridelovanje tobaka samo državna pravica in vas zapro, če bi ga sadili. Zato ne kaže drugega kot potrpljenje, ali pa bukovo listje. — I. P.: Ujetniki prihajajo vse križem v Galicijo, kjer ostanejo nekaj časa. Za one v Sibiriji se bodo najprej pobrigali, da jih dobijo, da jih ne zajamejo — Japonci. — Fr. K. S.: Barvo dobite v kaki ljubljanski drožerijski trgovini (Cvarčara, Kanc itd.) in tudi navodilo, za kakšno obleko, in kako rabiti. — M. P. V.: Gubernija Samara je v Evropski Rusiji in je od Ljubljane oddaljena kakih 2700 kilometrov v zračni črti. Da to daljavo razumete, potem vedite, da je od Ljubljane do Dunaja le slabih 300 kilometrov zračne daljave. Za druge stvari vprašajte strokovnjakega zdravnika. — A. M. G.: F. K., Dunaj V., Margarethenstrasse 82.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 27. svečana: 27, 22, 85, 14, 18.

Trst, 6. sušca: 68, 48, 50, 13, 82.

SKRIVALNICA.

»Dva mornarja?
kje je tretji?«
Odgovarja
naj naš bravec!

Mnogo ljudi trpi na zaprtju ali nedelovanju črevesa in je le zopet druga lenoba, če se nič ne stori za odstranitev tega zla. Kdor se pa že enkrat odloči, da rabi odvajalno sredstvo, naj izbere tako, ki mu bo najbolj koristilo. Volitev ne bo težka. Je predvsem velika industrija za umetno izdelavo odvajalnih sredstev iz različnih kemikalij. Nadalje je mnogo mineralnih odvajalnih sredstev, namreč mineralne vode, ki vplivajo odvajalno, in končno rastlinska odvajalna sredstva. Mi vemo, da se rastlinske tvarine najlažje prilagodijo človeškemu organu, da je njih vpliv najblagodejnejši ter da ne dražijo in ne slabe. Med rastlinskimi odvajalnimi sredstvi zaslužijo prednost pred vsemi drugimi, vsled česar so tudi zelo priljubljene rabarbarjeve kroglice z zn. »Els-Pillen«. Vzbujaajo tek, pospešujejo prebavo, vplivajo pomirjajoče pri spehovanju, zloščnem krču in zgagi, nimajo nobenega neprijetnega postranskega učinka, ne dražijo in ne slabe črevesa ter jih tudi ženske in otroci radi vzamejo. — 6 škatlic stane franko 7 K 37 v. Lekarnar E. V. Feller, St. bica, Elsatrg 16 (Hrvatska).

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke

kupuje trgovina s semeni

— PETER LASSNIKA NASL. —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Usakovrstne potrebščine

kakor: Brezove metle, krtače, slame, košare, suho in lončeno robo, poljske pridelke, suho sadje, suho meso, klobase, mast, drva, repo, korenje, peso in druge pridelke kupuje za svoje člane

I. ljubljansko delavsko konzumno društvo

Kongresni trg 2.

746

Mlatilnice, gepeljni, slamoreznice

ter drugi kmetijski stroji tovarne Umrath & Comp.

se lahko naročajo pri

FRANC HITTI, LJUBLJANA,

Martinova cesta 2.

829

Kupim posestvo.

V bližini Ljubljane ima prednost. Natančne ponudbe na: Ivan Čibelj, Spod. šiška, Vodovodna cesta 203.

828

Pišite ekspresno!

Pri meni še dobite 1 par močnih dobro kovanih črevljev za 80 K, 1 močan suknjič za 45 K, 1 par ženskih črnih nogavic za 15 K, žepne robce po 2 K. Razpošilja

Otrin Jožef

Judendorf bei Leoben.

Ako ne ugaja, vrnem denar.

Lišaje

garje, srbež, hraste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Nemaž, je popolno brez duha, torej se more rabiti tu in čez dan. Velik lonček K 3-50 dvojno - velik lonček K 6-—. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlija K 250. Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri terški lekarni M. Klauz Paratol-Werke, Budapest VII-10. Rastec-ut. 21.

Nad 1.000.000 mojih ročnih silvalnih sil v rabi!

Praktično orodje za vsakogar za šivanje usnjenih predmetov, jermenov, vreč, jader, oprem, medbor, plašt, čevljev. — Važno za vojsko. — Razprodajalecni popust. Cena kompl. silu K 5-—, povzetni stroški posebej. Izvor črniljev, varovalcev podplatov in vojnih podplatov. P. E. Lechmann, Dunaj IX, Moseggasse 3, odd. 1st.

Iščemo

več rabljenih kontrolnih blagajen, primernih za specerijsko trgovino, da jih kupimo proti takojšnjemu plačilu. National-Registrier Kassen G. m. b. H. Dunaj VII. Siebenstern-gasse 31.

Agitirajte za Domoljuba

Lesni brusači, gladilci

kakor tudi razni drugi tovarniški delavci in delavke se sprejemajo ob dobri plači za trajno delo v tovarni za lepenko (Pappefabrik) Rosenau a. Sonntagberg, Nižje Avstrijsko.

Le 3 K 25 h

stane pri nas mali let aparat „Omega“, vel. slike 4x4 kompl. s malo opremo s natančno navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 1/2 x 6 s motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9. Zaključna kamera „Gertrud“ vel. 9x12, fina izviritev s vsem potrebnim opremlj. za razne lege, prima akromat. leča, kompl. s kovinsko kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 78. 60 h zaključna omara za vojaštvo za ploščo in filmo, zepna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 64,80; vel. 6x9 le K 75,00. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export „Perfekt“, Dunaj VII. Neustiftg. 137/102.

82

Gospodje,

ki so uvedeni v industrijskih krogih, pri kmetijskih družstvih ter poljedelcih, dobe dobro plačano zastopstvo zelo rabljenih konzumskih predmetov. Ponudbe na kemično tovarno HUGON POLLAK, KRALJ. VINOGRADI, Jungmannova cesta št. 33; tovarniški telefon 5455; pisarniški telefon 5495.

NIKANEGA POMANJANJA LUCI

ako rabite mojo napravo za luč „Janus“. Obstoječi iz truh sabih elementov s 4^h voltov napetosti, okoli 5 norm. svet. ki gore 400 ur. Spravljeni so v javorovi omari oblika 27 1/2 x 30 x 10¹ cm. Kompletno, montirano in pripravljeno za rabo. Cena K 100.—. Pri naročilu se prisi 20 K naplačila, ostalo po povzetju.

MAKS SMUTZKY,

Dunaj I. Stebharting 6.

Čudovit aparat za gatenje

pleteneza in tkanega blaga, perila in platna.

Z našo izvrstno napravo za gatenje si obvarujete oči, prihranite čas in dosežete trpežno, lepo izvršitev. Ta čudovita naprava za gatenje je največji pripomoček za gatenje nogavic in za vsak drug tkan predmet, kakor za gatenje spodnjih kril, miznih prtov, serviet, rjuh, jargovega perila oblik itd. ter se da vsak predmet silno hitro, lepo, enakomerno popraviti, da izgleda kakor bi bilo nanovo tkano. Imamo mnogo pohvalnih pism. Cena kompl. aparatu z lahko umljivo ilustr. razdajo K 6-50. Razprodaja po povzetju zalega novosti M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiessgasse 13-404.

STROJNO OLJE

za vsako industrijo, mline, poljedelske stroje.

OLJNA MAŠČOBA,

MAZA ZA VOZOVE,

zakonito zajamčena znanika „Oilfett“. Jamčeno najboljše kakovosti.

TEHNIŠKI VASELINI

za stroje in čevlje, rumeni ali črni.

KONSERVOL,

zakonito zajamčena znamka „Konservol“, najboljše vzdrževalno sredstvo za čevlje, jermenje itd., — rumeno ali črno.

LEKARNIŠKI VASELIN, bel ali rumen, VOSEK ZA JERMENA

ponudi na debelo in na drobno po najnižjih cenah kemična tovarna

HUGON POLLAK, KRALJ. VINOGRADI,

Jungmannova cesta št. 33,

tovarniški telefon 5455, pisarniški telefon 5495.

Varujte

so svoje vinograde, sadunosnike in vse rastline pred listnimi ušmi, gosenicami in drugim mrčesom s škropljenjem z „Antifungin“-om ojačeno kalifornijsko lužno vodo. Radikal, zanesljiv učinek, nikako poškodovanje rastlin, zelo štedljivo, v inozemstvu preizkušeno skozi več let s čudovitim učinkom. Cena: 1 liter 12 K (zadostja za 50 litrov). — Izvirna posoda 3 1/2 litra 32 K. Pošilja po povzetju ali predplačilu M. Jünker v Zagrebu 14, Petrinjska ul. 3 (Hrvatsko). Obširen prospekt in porabno navodilo zastoji. 616

Velika izbira v svili za obleke in bluže

Cene najnižje!

Franc Crobath

625

družba z o. z.

Ustanovljeno leta 1885.

KRANJ

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah trvdka 2855

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Najboljša gorenjska kosa se dobi odino

prvi gorenjski razpošiljalni

IVAN SAVNIK, KRANJ,

katera je lahka kot pero, izdelana iz fine, srebrno jeklene tvarine. — S to neprekosljivo koso lahko kosi vsaka ženska. Kdor še ni poskusil te kose, naj si jo naroči takoj, ker se je bati, da bodo pozneje zopet zmanjkale. Za vsako koso se jamči.

Dolgot in cene kos so:

cm	30	55	60	65	70	75	80	85	90
post.	5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2	8	8 1/2	9

K 8-—, 8 20, 8 40, 8 60, 8 80, 9-—, 9 20, 9 40, 9 60

Trgovci pri večjem odjemu dobe popust.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premišeno blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživljanje in druge kombinacije in proti nevarnostem, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno in državno zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski pooblaščenec

Varnostni zavezanec in udelnik, ki so znanstveno 1. 1916 K 783 306 19, so poskočile koncem 1. 1916 na K 906.528-91.

Toda, čimveč zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele znanje.

Ponudbe in pojasnila daje ravnanstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerno, litra cenitev in takojšnje izplačilo.

1440

Ne poskušajte otrok samih, da se požari umijejo!

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš, radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice K 2.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesu K 1.50 in K 3.—; sem spadajoči razprševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za psi v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri psih K 1.20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito rajamčeno „Skaboform“ rujavu mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2.30 veliki K 4.— porcija za rodbino K 11.—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlateni elenu, Ljubljana. Marijin trg. 1920

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg štev. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848 40 kron.

Zadruga sprejema tudi hrenilne vloge in jih obrestuje po 2½ odst.

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Triporočamo

kolinsko kavino primes

v korist obmejnim Slovencem!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

Kovinate ure . . . po K 22— 26— 32— 40— 60.—
Srebrne ure . . . po K 48— 54— 60— 70— 90— 100.—
Kovinate verižice . . po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . . . po K 1.60 2.80 4.80

Zlatnina in srebrnina v bogati izbi!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastoj in poštne prosto.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokotirana gotovna ur v Sveci.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Zastoj dobi vsak na željo
na glavni katalog ur, sprebrilne, zlatne, srebrne, goidenih predm. Dobro lahar. po K 14, 20, 25, 30, 35, 40, harmonike po K 70, 80, 100, 120. Srebrne harmonike po K 180, 200, 240, 280. Zamena do voljna ali denar nasej. Posiljat po povzetju ali predplačilu. Rasposiljalnica.

JAN KONRAD, z. č. št. 1750, Celica.

Ženske lase
zmedene kupane na glavni katalog. Ze za 20 rko po barvi in dolžini plačam 2-9 K. Spravljajte in pošljite po pošti vzorec. Sinte smita 90 vin. Denar dobite takoj. — V zalogi imam lepe izdelane kile 9-30 K. Če želite, pošljite mi vzorec lasi rečno. Točna posrežba. Prodajam najboljše barvilo za lase 6 K. — I. Svetec izdelovalnica lot Rudolfovo, nasproti rotova.

Cudovito šilo za šivanje le K 4.90

Naše cudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vbode kot šivalni stroj. — Največja lazejdha, s katero more vsak sam krpati in šivati usnje, razirgane čevlje, konjsko orremo, kožuho, preproge, poginjala za vozove, šotore, loubacelino, plašče za kolesa, vreče, platno in vsako drugo materialno. Dobro za roko, delec, kmet in vojška. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena kompleta šila s sukanecem, 4 raznimi šivankami in porabnim navodilom K 4.90, 3 kosi: K 13.50, 5 kosov K 22. — Pošljite po povzetju, (na boljšice proti pred plačilu.)

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiespassse 13-404.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških doh, rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje

Zavod temelji na varnosti. — Prospekti zastoj in poštnina prosto. Spesolni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Samski hlapec.

krščanskega življenja, srednjih let, prost vojaščine, vajan kmetijskega gospodarstva in konj, se sprejme v župnišču na Dolenjskem. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo pod št. 641 (znamka za odgovor).

Sijajno bodočnost

maio, turške in nove srečke avstrijskega Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobika zaslaga čez

1,000.000 kron!

Natmčno polasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: S. ečkovo zastopstvo 12, Ljubljana.

Avtomatična past

za podgane K 6-50, za miši K 4-80, love brez nadzorstva do 40 el. vali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 6-90. Izborne delujoči lovilec za muhe „Nova“ komad K 4-20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Pošt. nina 90 v. izvoz, tvrd Tintner, Dunaj III, Neulinggasse 26-L.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 183 cm dolgimi orjaškimi Lorelei kili lasmi, ki sam jih dobila po 14 mesečni r. bi pomade, ki sem to znaša sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že no kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor se naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmilo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-mesa 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy a redilni prašek. „Mastin“ paket vsebuje 1 K. 5 paketov 6 K. postnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zredi.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovž v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Konjsko žimo

vsako množino, kupuje MIHAEL MIHELIC, ščetar v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 1, nasproti kazine.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirvana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge o „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštna položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo boljše

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

